

بررسی اثر فصل زایش، سن مادر(زایش) و جنس گوساله بر روی وزن تولد گوساله‌های بومی استان لرستان

همایون بنانی راد^{۱*}، جمال فیاضی^۲، الهام جاودان^۱ و فاطمه بیرانوند^۱

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد ژنتیک و اصلاح نژاد دام، ۲- استادیار دانشگاه کشاوری و منابع طبیعی رامین خوزستان، گروه

علوم دامی

* نویسنده مسئول: همایون بنانی راد، اهواز، ملاطانی، دانشگاه کشاوری و منابع طبیعی رامین خوزستان، گروه علوم

پست الکترونیک: homayonbananirad@yahoo.com دامی،

چکیده

وزن تولد به عنوان یکی از مهمترین فاکتورهای تأثیر گذار بر اقتصاد واحدهای گاو داری محسوب می شود بررسی عواملی که بر این فاکتور مهم (وزن تولد) تأثیر گذارند، برای بالا بردن بازدهی بهتر واحدهای تولیدی و کاهش خسارات اقتصادی و کاهش هزینه‌ها ضروری به نظر می‌رسد. در این پژوهش اثر فصل زایش، سن مادر و جنس گوساله بر روی وزن تولد گوساله‌های بومی استان لرستان مورد مطالعه قرار گرفت. داده‌های مورد استفاده، وزن تولد ۳۳۸۷ رأس گوساله نر و ماده متولد شده در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ بودند. داده‌های آزمایشی با استفاده از نرم افزار SAS به کمک رویه GLM تجزیه شدند. نتایج تحلیل‌ها نشان داد که گوساله‌های متولد شده در زمستان (با متوسط ۳۲/۶۶ کیلوگرم) سنگین‌تر از گوساله‌های متولد شده در تابستان (۳۲/۴۷ کیلوگرم) و پاییز (۳۲/۶۲ کیلوگرم) و بهار با متوسط (۳۲/۳۲ کیلوگرم) می‌باشند ($p < 0/05$). میانگین وزن تولد گوساله‌های متولد شده در زایش‌های دوم تا چهارم به تدریج افزایش یافته و بیشترین و کمترین میانگین وزن تولد گوساله‌ها به ترتیب مربوط به زایش هفتم و نهم بودند ($p < 0/05$). اثر جنس بر روی وزن تولد گوساله‌های متولد شده معنی‌دار نبود ($p < 0/05$). با توجه به این یافته‌ها چنین استنتاج می‌شود که عوامل فصل زایش و سن مادر اثر معنی‌داری بر وزن تولد گوساله‌ها گذاشته‌اند و اگر بتوان برای تصحیح اثر هر عامل ضریب مناسب و معتبری پیدا نمود، می‌توان وزن گوساله‌ها را با یکدیگر مقایسه کرد و از آن در انتخاب بهترین تلیسه‌های جایگزین و یا گوساله‌های نر اصلاح نژادی بهره گرفت.

کلید واژه‌ها: وزن تولد، گوساله، بومی، فصل زایش، سن مادر، جنس گوساله

مقدمه

وزن تولد گوساله یکی از پارامترهایی که تأثیر مهمی بر رشد گوساله بخصوص در دوره قبل از شیرگیری دارد (۱۱). به عنوان نمونه در تحقیقات انجام شده مشخص شده است که به ازای هر کیلوگرم افزایش در وزن تولد، مصرف خوراک تا ۳۵ روزگی یک کیلوگرم بیشتر خواهد شد. همچنین به ازای هر یک کیلوگرم در افزایش وزن تولد، وزن از شیرگیری ۱/۵ کیلوگرم افزایش می‌یابد (۱۲). در نژادهای شیری تفاوت وزن تولد بین جنس‌ها متغیر و از ۰/۵ تا ۳/۶ کیلوگرم و بطور متوسط ۲ کیلوگرم در گوساله‌های نر بیشتر گزارش شده است (۵).

مواد و روش‌ها

داده‌های مورد استفاده در تحقیق حاضر مربوط به وزن تولد ۳۳۸۷ رأس گوساله متولد شده از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ در استان لرستان بودند. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SAS آنالیز شدند. بررسی عوامل محیطی و موثر بر وزن تولد با استفاده از مدل زیر انجام گرفت:

$$Y_{ijk} = \mu + S_i + AM_j + SX_k + e_{ijk}$$

Y: وزن تولد هر گوساله